

Umění přímo v ulicích a proti tomu obrazy skryté v galeriích, nejstarší vídeňská barokní zahrada a na dohled protiletadlové věže. Vídeň, metropole Rakouska, je plná umění.

Turista z Česka se v ní bude ale cítit jako doma; stejně jako třeba v Praze obejde centrum za pár hodin, všechny důležité památky jsou soustředěny kolem ulice Příkopy (Graben), navíc na obchodech je spousta známých jmen jako Liska nebo Hawelka. I umělci, jejichž díla se právě ve Vídni vystavují, mají často české kořeny.

Nejinak je tomu u Egona Schieleho, jehož matka pocházela z Českého Krumlova. Umělec, který se dožil pouhých osmadvaceti let a v roce 1918 zemřel na španělskou chřipku, tam často tvořil a pobýval.

Melancholie v dílech

I když na Schieleho si může našinec zajít i do galerie v Českém Krumlově, rakouská metropole se může pochlubit jednou z největších a nejvýznamnějších světových sbírek jeho děl.

Egon Schiele – autoportrét.

Jsou pečlivě střežena v Leopoldově muzeu za zdí Muzejní čtvrti (Museums Quartier). Schieleho výstava pojmenovaná Melancholie a provokace se věnuje ranému dílu uznávaného malíře. Až do ledna příštího roku tak mají návštěvníci možnost vidět asi stovku jeho obrazů, ne-

Vídeň plná umění

chybějí vlastní podobizny umělce a samozřejmě akty, které svým drastickým pojetím na začátku minulého století šokovaly měšťáky.

Autoři expozice zařadili i šest pláten Schieleho současníka, expresionisty Oskara Kokoschky, a dokonce nechali dnešní umělce, aby se Schieleho tvorbou inspirovali či se s ní konfrontovali. V každém sále je tak vždy šest představitelů výtvarného umění, tance a performance.

Z galerií do ulic

Muzejní čtvrt v areálu bývalých císařských konfíren, která funguje deset let a prošla nedávno rozsáhlou rekonstrukcí, určitě stojí třeba jen za letnou návštěvu a za pohled alespoň zvenčí. Na šedesát tisících metrech čtverečních stojí tři velká muzea – vedle Leopoldova ještě Muzeum moderního umění a Kunsthalle a řada menších. V zimě se na nádvoří pořádají

Graben – umění v ulicích.

Augarten – protiletadlová věž v parku.

vánoční trhy, hraje curling a za hezkého počasí tady polehávají mladí lidé na obrovských barevných lehátkách zvaných Enzis. Jsou to vlastně další artefakty, a umění tak ve Vídni plynule přechází z uzavřeného do veřejného prostoru.

Takových venkovních uměleckých objektů je v rakouské metropoli mnoho, dokonce existuje přehledná mapa, která po nich zájemce provede. Mezi nejznámější patří propletenec křivek Hill Arches od britského sochaře Henryho Moora z roku 1975 na Karlsplatzu nebo u Albertiny in-

stalovaný Památník proti válce a fašismu kontroverzního vídeňského rodáka Alfreda Hrdlicky. Komu se nechce složitě trmáčet po všech pětáctiřiceti objektech po celé Vídni, může za nimi zamířit rovnou na Graben. Při naší návštěvě se tam v řadě za sebou tísnilo několik černých figurín. Díla se tady pravidelně obměňují.

Protiletadlové věže a zámek

Stopy dalšího českého rodáka jsou ukryty v objektu v nejstarší vídeňské barokní zahradě Augarten. Ta je sama o sobě skvělým místem pro jogging či procházky, navíc je v ní i druhá nej-

starší evropská porcelánka a celé historické panorama, složené z korun stromů a zámecké rezidence s manufakturou, dotvářejí protiletadlové věže z konce druhé světové války. Vypadají jako dva přerostlé hříby, jenže z betonu.

„Nedají se odstranit, výbuch i padající trosky by zničily vše kolem do velké vzdálenosti,“ říká průvodkyně Libuše Wagner s tím, že v metropoli jsou ještě na dalších třech místech.

Věže postavili nuceně nasazení v letech 1942 až 1945

jako ochranu proti slícím spojeneckým náletům na důležitá centra třetí říše. Jsou vždy dvě; hlavní nese označení L a byl na ní radar s anténou, který zaznamenával informace o nepřátelských útocích a předával je do druhé dělostřelecké věže G, jež odrážela vlastní nálety. Dnes jsou vídeňské věže většinou nevyužívané, přístupu do těch v Augarten brání nejen vysoký plot, ale i zazděné vchody.

Drahá ruční práce

Co ale přetrvává věky a rozhodně neruší zdejší kolorit, je porcelánová manufaktura, kde se vše stále dělá ručně. Od nalévání bílé hmoty do forem přes broušení, slepování figurek ze stovek částí až po malování složitých ornamentů. Historie porcelánky se začala psát před třemi sty lety, vždy měla císařský glejt a na dnešní adrese je od roku 1923.

Muzeum porcelánu – dámský nočník.

V Augarten k ní patří i muzeum s mnoha roztodivnými exponáty, jako je třeba nočník připomínající svou velikostí i tvarem misku na omáčku, do něhož si dáma ulevila při příliš dlouhém kázání přímo v kostele.

Mezi historickým porcelánem nechybějí ani ukázky práce rodáka z Brtnice Josefa Hoffmanna. I když byl důležitým představitelům secese, nakonec se nechal inspirovat jednoduchostí především britských designérů a architektů. Čisté linie a geometrické formy jsou charakteristické i pro jeho užité umění, zastoupené ve Vídni nejrozšířenějšími čajovými a kávovými servisy. Nějaký ten koflíček jako od Hoffmanna si pak může každý koupit v přílehlém obchodě.

Jen je třeba si připravit na ruční a tradiční výrobu víc peněz – cena talíře se pohybuje kolem 160 eur, za sošku dají zájemci i přes sedm tisíc eur.

Rady na cestu

JAK SE TAM DOSTAT

Cesta autem trvá z Brna do Vídně hodinu a tři čtvrtě, z Prahy je jízda delší – 3,5 hodiny. Na rakouských dálnicích je třeba mít známku. Kdo si chce Vídeň užít nejen s jejími památkami, ale i s jídlem a pitím, může do rakouské metropole vyrazit vlakem. Z Prahy jede spoj EC 74 Franz Schubert do Vídně za 475 korun necelé čtyři hodiny, z Brna dvě a tři čtvrtě hodiny (od 225 Kč).

WWW STRÁNKY

www.mqw.at – Muzejní čtvrt
www.glacisbeisl.at – pajzl u Muzejní čtvrti
www.augarten.at – porcelánka
www.decor-augarten.at – restaurace v Augarten
www.trzesniewski.at – proslavená chlebičkárna na Graben
www.koer.at – umění ve veřejném prostoru
www.cafe-schwarzenberg.at – kavárna

Zapomeňte na řízek, dnes frčí pak choi

Vídeňská gastronomie objevila umění fusion – kombinuje různé kuchyně. Na podzimním lístku se tak ve zdejších restauracích, které zřejmě chtějí udávat tón, objevuje avokádo, čínské zelí pak choi spolu s nejrůznějšími ingrediencemi používanými většinou v asijské kuchyni.

Kombinace s klasickými masy, která se připravovala ve staré dobré monarchii, někde dopadnou dobře, jinde to trochu drhne. Když se ale podobná nabídka opakuje už ve třetí restauraci, začíná být zákazník znuděný a ptá se, kde je pořádný řízek z telecího nebo lahodná hovězí špička Tafelspitz?

Naštěstí pořád existují podniky, kde se s objednávkou nemůžete splést. Takový Glacis Beisl hned u Muzejní čtvrti do-

konale uspokojí chuťové pohárky. A protože je stále ještě podzim, mají v tomhle příjemném beislu = pajzlu i dýňové speciality. Víno je samozřejmě především rakouské.

Co určitě nelze při návštěvě rakouské metropole opomenout, jsou návštěvy kaváren. O víkendu do nich směřují davy Vídeňanů, a tak je nutné obsadit místa buď hned po otevření, nebo si alespoň rezervovat stůl. Mezi nejznámější patří třeba Café Central nebo Café Schwarzenberg na Kärntner Ringu. Knížecí rodina ho sice už dnes nevlastní, atmosféra 19. století a dvorská noblesa se tu udržují stále. Číšníci téměř neslyšně kloužou po parketách a žádné hostovo přání pro ně není problém. Dát si tu můžete „obyčejný“ buřt stejně jako delikátní zákusky třeba s mákem.

Stránku připravila Jana Hanušková